ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 264 (8171)
НОЯБРИИН
11
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1956 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Энээнэй урда тээхидэ адляар—тиимэ этигэл найдабаритайгаар, эрид сэхээр манай Советскэ Эхэ ороной коммунизм тээшэ урагшаа, шууд сэхэ харгыгаар дабшажа ябахынь түлөө, нүхэдүүд, хамсыгаа шаман ажаллаял!

(1956 оной ноябриин 8-да московско залуушуулай митинг дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэһөө).

Комсомолые Ленинэй орденоор шагнаһанда зорюулагдаһан московско залуушуулай митинг

...луушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзые ...аки орденоорнь—Ленинэй орденоор шагнаһанда зорюулагдаһан московско залуушуулай митинг ... Ленинэй нэрэмжэтэ центральна стадионой спортын ордон соо ноябриин 8-да болоо.

...А. Булганинай, К. Е. Ворошиловой, Л. М. Кагановичын, Г. М. Маленковой, А. И. Микоянай, В. М. Молотовой, М. Г. Первухинай, Н. С. Хрущевой, Л. И. Брежневэй, Е. А. Фурцевагай, А. Б. Аристовай, Н. И. Беляевай, П. Н. Поспеловай Президиумдэ ерэхэдэнь, столицын залуушуулай түлөөлэгшэд нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарьнар А. Н. Шелепин, В. Е. Семичастный, З. П. Туманова, В. И. Залужный, КПСС-эй МК-гэй секретарьнар И. В. Капитонов, П. Н. Демичев, КПСС-эй МГК-гэй секретарьнар И. Т. Марченко, С. М. Бутусов, С. Д. Орлов, ВЛКСМ-эй МК-гэй болон МГК-гэй секретарьнар, промышленностиин залуу новаторнууд, шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха хэрэгтэ хабаадагшад, эдир хүбүүд болон басагад, шэнэ газарай ургаса хуряалсаһан залуушуулай түлөөлэгшэд, студентнэр президиумдэ һууба.

Митингые ВЛКСМ-эй Московско городской комитедэй секретарь М. Ф. Давыдов нээгээ. Станок бүтээдэг Орджоникидзын нэрэмжэтэ заводой цехын начальник Н. Чикирев, Бауманай нэрэмжэтэ МВТУ-гэй студентка Г. Розенко, Казахстанай Кокчетавска областиин Берликскэ таряалангай совхозой трактористка М. Симакова, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь А. Н. Шелепин гэгшэд үгэ хэлээ. Дээдэ шагнал хайра олгоһонойнь түлөө түрэл Коммунистическэ партидаа, Советскэ правительстводаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, саашадаа манай орон дотор коммунизм байгуулха хэрэгтэ партиингаа үнэн туһалагшадынь байха гэжэ комсомолецуудай, бүхы советскэ залуушуулай зоригжонхой байһан тухайда мэдүүлбэд.

КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев митингдэ хабаадагшадта халуунаар угтагдан үгэ хэлээ. Эндэ сугларагшад московско залуушуулай митингын үмэнэһөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээхэ бэшэг нэгэн һаналаар баталан абаба.

Митингын түгэсхэлдэ ехэ концерт болоо.

(ТАСС).

1956 оной ноябриин 8-да московско залуушуулай митинг дээрэ нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

...эдүүд! Москвагай залуушуул, ...молецууд, таанарые, Партиин ... Правительствын уряае һай... угтажа, шэнэ ба боро газар ...рилэн ашаглаха хэрэгтэ эдэб...гээр хабаадаһан советскэ за...патриодууд бүгэдые Советскэ...ай Коммунистическэ партиин ...ральна Комитедэй даалгаба...амаршалхыемни зүбшөөрыт. ...өөһэдөө ерээгүйшье һаань, ... ба боро газар элдүүри... ашаглаха орёо, харюусалгатай ...го амжалтатайгаар дүүргэһэн...ь дашарамдуулан тэдээндэ ха... баяр хүргэнэбди. Дээдэ шаг...хайрада—Ленинэй орденде хүр...тэйтнай дашарамдуулан таа..., комсомолецууд болон совет... хүбүүд, басагадта баяр хүргөөд, ... амжалта түйлахыетнай хүсэ...ви зүбшөөрыт. **(Нэрьемэ альга ...лга).**

...ммунистическэ партиин, Совет... Правительствын уряада хододоо ...аалтайгаар хандадаг комсомо...уд болон советскэ залуушуулай ... социалистическэ байгуулал... хэрэгтэ түйлаһан ехэ габьяа...ынь Залуушуулай Бүхэсоюзна ...скэ Коммунистическэ Союзые ...нэй орденоор шагнаха тухай ...Р-эй Верховно Соведэй Прези...ой Указ соо тэмдэглэгдэнэ, мүн ... ба боро газар амжалтатай... элдүүрилэн ашаглаха хэрэгтэ ...омолецуудай, советскэ эдир хү... болон басагадай зорюулһан ...габьяата, аша үрэ түтэс ажа... онсо тусгаар тэмдэглэгдэнэ. ...омолнай саашадаашье иимэ ...нуудта тон һайшаалтайгаар ...аха байха гэжэ Парти, Прави...ство багсаан найдана. **(Нэрье... альга ташалга).**

...анай ороной хүдэлмэришэн анги ...ехэ Ленинэй, ленинскэ партиин ...збэрсэр ябажа, мүлжэгшэдэй ...гые унагаан бута сохёод, дэлхэй ...э түрүүшын хүдэлмэришэн-та...шанай гүрэн байгуулһандань, ... зэргын промышленность тог...ондонь, өөрын хүсэн түгэлдэр ... эмхидхэн бүридүүлһэндэнь, ...ай орон дотор наука болон куль...е ехээр хүгжөөһэндэнь, өөрын ...ическэ интеллигенцитэй болоһондонь омогорхонобди. Советскэ арад оронойнгоо бүрин эрхэтэ эзэниинь болоод, түүхэтэ богонихон болзор соо социализм байгуулаа. Советскэ арад бүхы баялигаа өөрын гараар бүридүүлэн бии болгоо. Советскэ Союзай амжалтанууд бүхы дэлхэйе гайхуулна: бидэнэй амжалта түйлаһанда хани нүхэднай баясан, маниие халуунаар амаршална, гэхэ зуура эдэ амжалтануудай дайсадай хоро шарые бусалгана.

Советскэ арад һүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахыгаа хүгжөөн дэбжэхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые түйлаа.

Энэ үе соо хэгдэһэн юумэнэй тоо, хэмжээе харахадаа үнэн зүрхэнһөө баясагдана, манай арадай, баатар габьяата хүдэлмэришэн ангиин, манай алдарта ажалша таряашадай, советскэ интеллигенциин, манай партиин түйлаһан, манай ажал хэрэгэй шиидхэхы һалбаринуудта дэлгэрээшэ арад бүгэдын тэмсэлдэ партиин хүтэлбэри доро эдэбхитэйгээр хабаадаһан, хабаадажа байгаа комсомолой түйлаһан амжалтануудые харахадаа омогорхол түрэнэ.

Нүхэдүүд! Гурбан жэлэй урда тээ манай парти хүдөө ажахыгаа хүгжөөн дэбжэхэ эрид ехэ хэмжээ абаһан юм. Орооһо таряанай асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ, шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха ябадалда советскэ арадай хүсые элсүүлэн хандуулһан байгаа. Энэнэй ашаар гайхамшаг үрэ дүнгүүд түйлагдаа. Кокчетавска областьһоо ерэһэн трактористка нүхэр Симакова эндэ үгэ хэлэхэдээ, шэнэ газар тухай, советскэ залуушуулай баатар габьяа тухай эли тодоор хөөрэбэ. Манайда геройнуудһаа гадна, мүн шэнэ газар дээрэһээ зутадажа гэр тээшээ талиин бодхуултагшадшье бии байгаа. Тэдэнэр шэнэ газар тухай баһал хөөрэһэн, теэд ташха ондоогоор хөөрэһэн бололтой. Тэдэнэр бэрхэшээлһээ айгаад бодхуултагшад болоно.

Шэнэ ба боро газарай элдүүрилэгдэн ашаглагдажа байһан хэдэ хэдэн нютагуудаар хоёр дахин ябаа һэм. Нюдэ алдама үргэн уужам дайда, утаа баян нютаг хизаарнууд байгаа. Хэрбээ 1954 ондо хубхай хооһон тала байһан һаа, харин мүнөө үргэлжэ дээрээ шэниисын далайгаар долгисон байдаг баян дайда болонхой. Хэдэн үдэрэй туршада тиимэ далай соогуур тамаржа, гансал райониие гаталан гараһан байнабди. Ябаһаа, ябаһаа баратдашагүй ехэ таряан далай халбайгаад, хайшааш хара—үргэлжэ нэлэнхы шэниисэ халюуржа байба. Ямар һайхан шэниисэб даа, нүхэдүүд!

Нэгэтэ Алма-Атаһаа Анастас Иванович Микоянтай хөөрэлдөө һэм. Оронoo орооһо таряагаар хангаха ямар арга боломжотой бибди гэжэ зүбшэн хэлсээ бэлэйбди. Казахстан мүнөө жэлдэ миллиард пүүд таряа үгэхэнь гэжэ хэлэхэдэм, Анастас Иванович юуншье гэжэ харюусаагүй һэн. — Юундэ дуугай байнаш гэхэдэм:

Иигэжэ харюусаа бэлэй:

— Буруушаажа буляалданагүйб, зүгөөр миллиард гээшэдэнь ехээр этигэхэгүй байнаб. Түсэбэй ёһоор 650 миллионой орондо 750 миллион боложо магад юм бэзэ. Миллиард гээшэнь хэр ааб даа?

Тиигэжэ хөөрэлдэһэнөө Анастас Иванович һанана бэзэш? Тиигэжэ хэлээ һэн бэзэш?

(Зал соо энеэдэн болоно).

— Хэлээ һэм.

— Казахстан юун гээб?

— Хэлэһэн үгэдөө хүрөө.

— Миллиардые үгөө гү?

— Тиигээ, миллиард!

Энээн дээрэһээ юун харагданаб гэхэдэ, шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха тухай асуудал табиһан хүтэлбэрилэгшэд бидэнэй заримамнай иимэ гайхамшаг үрэ дүн гараха гэжэ, илангаяа урдань орооһо таряа багаар ургуулдаг байһан Казахстанда иимэ ехэ ургаса абтаха гэжэ һанаагүй байгаа. Тиимэл ушарһаа, тэрэ үедэ Анастас Ивановичын гайхаһаниинь ойлгосотой болоно.

Казахстанай гансахан Кустанайска областьдо 280 миллион пүүд таряан бэлэдхэгдээ! Ямар ехэ хүсэн байһыень харана бэзэт. Казахска республика орондоо миллиард пүүд орооһо-таряа үгөөд байна! Российска Федерациин областьнууд болон хизаарнууд гүрэндөө 2 миллиард пүүд орооһо таряа тушаагаа, гэхэ зуура энэ тоодо ороһон нилээд ехэ орооһо таряан шэнэ газарые элдүүрилэн ашаглаһан нютагуудһаа абтаһан байха юм. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха асуудалай табигдаад байхада, наада бариһан олон бэшэгүүд буржуазна хэблэлдэ гараһан юм. Энэнь Советскэ Союздахи хүдөө ажахын кризис гээшэ, энэ хэрэгынь буруу һүрэхэл байха, эзэгүй хооһон тала дайдые элдүүрилэн ашаглаха гэһэн советскэ хүнүүдэй һанаашалгань бүтэхэгүй гэхэ мэтээр олохон хүнүүд хара хирээ шэнгеэр хаагалалдан хашхаралдаһан байгаа. Тэдэ нютагуудта хүлдэхөөр хүйтэн, шатахаар халуун юм гэхэ мэтээршье хашхаралдаһан байна. Заха үзүүргүй наада баряа бэлэй.

Гэхэ зуура, эгээн һүүлдэ энеэһэн хүн илаха гэдэг ородой оньһон үгэ бии юм! Советскэ арад шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглахын түлөө агуу ехэ тэмсэлдэ илажа гараа. Бури һаяхан бидэниие наада барижа байһан хүнүүдые мүнөө бидэ наада харахаар болоод байнабди. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Орооһо таряанай асуудалые шиидхэлгэ шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха ябадалтай холбоотой байна. Манай орон дотор 35,5 миллион гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээ. Ойрын хоёр жэл соо адагынь 5 миллион гектар газар нэмэжэ элдүүрилхэ байхабди гэжэ һананаб. Техникэ нэмэжэ эльгээнгүйгөөр, МТС-үүдэй болон совхозуудтахи хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари мэргэжэлые бүри дээшэлүүлхэ, машинануудаа үшөө һайнаар ашаглаха зэргээр тиимэ юумэ хэжэ шадагдаха байха.

Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаһанай ашаар манай орон дотор орооһо таряа ургуулжа абалга эрид ехээр нэмээ. Ноябриин 5-да орон доторнай 3 миллиард 281 миллион пүүд таряан бэлэдхэгдээ, ондоо продуктнуудые тоодо оруулһан гү, али һэлгэһые хараада абалсабал—3 миллиард 463 миллион пүүд орооһо таряан бэлэдхэгдээ. Энэмнай тон һайн ургасатай жэлнүүдэйхиһээ 1 миллиард үлүүтэй пүүдээр дээшээ болоно. Оронойнгоо хүн зониие хангахын тула 2 миллиард тухай пүүд орооһо таряан хэрэгтэй болодог. Советскэ арадай ажана байдалые улам дээшэнь дэбжээхын тула, манай ороной саашадаа бүри ехээр хүгжэхын тулада, улам бэхижэхэ ба һалбаран мандахын тула, хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциин эрилтые бүри һайнаар хангахын тулада шухала олохон асуудалнуудые үшөө һайнаар шиидхэхэ арга боломжотой болообди.

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ түйлагдаһан ехэ амжалтанууд манай оронһоо гадна, мүн ахадүү социалистическэ оронуудта ехэ удхашанартай байна гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Арадай демократиин зарим оронууд жэл бүри орооһо таряа ондоо тээһээ абаашадаг, өөһэдтөө ургуулжа абаһан орооһо таряан арад зонойнь эрилтые хангадатгүй байха юм.

Орооһо таряа бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болоһоной ашаар, хани барисаатай оронуудтаа бүри ехэ туһа хүргэхэ аргатай болообди. Энэмнайл социалистическэ ёһоной харилсан туһалалсалга гээшэ.

Тиин, энэ жэлдэ манай хүн зоной эрилтэ хэрэглэлые бүрин хангахаһаа, хани барисаатай оронуудтаа шухала туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, мүн нөөсэ болгожо гүрэнэйнгөө амбаарта ехэ орооһо таряа хадагалха арга боломжотой байнабди. **(Альга ташалга).** Амбаар соогоо таряагаар элбэг һаа, хани нүхэдтэйгөө хөөрэлдэхэдэ хүнгэн, дайсадтай туусалдаадшье үзэхэдэ болохоор байдаг. **(Нэрьемэ альга ташалга).** Нүхэдүүд, ехэ юумэ хээбди, тиибэшье һайрхадаг зангүй байнабди.

Хүдөөгэй ажалшад малажалые хүгжөөн дэбжэхэ талаар һайнаар хүдэлөө. Малай ашаг шэмэнь эрид ехэ болобо. Колхозуудта бүхы дээрээ һү һаалга ажахын үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал, мүнөө жэл 32 процентээр ехэ болоо, харин 1952—1953 онтой жэшээлбэл, 94 процентээр ехэ болоо. Нёдондоной 10 һарынхитай сасуулбал, малай тоһо орон доторнай энэ жэлэй 10 һарын турша соо 22 процент ехээр, харин 1953 оной 10 һарынхитай сасуулбал, 46 процент ехээр абтаба. Энэнэй ашаар арад зондо һү болон малажалай бусад продуктнууд нилээд ехээр худалдагдадаг болоо. Советскэ хүнүүд бултадаа энээндэнь баясана. Манай городуудай ажалшад һүөөр дуталдадаг байһан юм. Теэд тэрэ зохисогүй байдал үгы боложо байна. Парти ба Правительство болбол тэрэ дутагдалые хододонь үгы хэхэ хэмжээнүүдые абанхай. Мүнөө Москвада, ороной бэшэшье олон городуудта хэзээшье һаа һүн наймаанда байдаг. Манай городууд хартаабха ба капустаар һайнаар хангагдадаг болоо. Овощь ехээр бэлдэгдэнэ. Тиигээд тэрэ овощёо һайнаар хадагалха хэрэгтэй. Заримандаа шанар муутай капуста болон бусад овощиие хүн зондо худалдадаг ушар үзэгдэнэ. Иимэ бүтэхэгүй ябадалые үгы болгохо хэрэгтэй. Наймаанай газарнуудта хүдэлдэг хүнүүд һайнаар ажаллаха, худалдаа наймаае һайнаар эмхидхэн табихын түлөө оролдохо, продуктнуудай шанар һайнтай байхын тулада, складуудта хэбтэжэ гутахагүйнь тулада һайнаар хадагалжа һураха ёһотой.

Нүхэдүүд, хойто жэлдэ арад зониие һү, мяха болон малажалай ондоошье продуктнуудаар хангаха хэрэг бүри һайжарха гэжэ бидэ найданабди.

Мүнөө продуктнууд гансаханшье гүрэнэй магазинуудта бэшэ, мүн дэлгүүр дээрэшье ехээр байдаг болоо. Улад зон ехэшэг продуктнуудые магазинуудһаа бэшэ, харин рынок дээрэһээ абадаг байгаа. Дэлгүүр рынок дээрэхи продуктнуудай заримань хэдэн олон городуудта гүрэнэй магазинуудта худалдагдадаг продуктнуудтай адли сэнтэй, зариман-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

МОСКВА. КРЕМЛЬ.

ТАСС-эй фотохронико.

1956 оной ноябриин 8-да московско залуушуулай митинг дээрэ нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгын түгэсхэл

даа магазинайхида орходоо хүнгэншье байдаг туладань хүдэлмэришэд ба албахаагшад энээнһээ ехээр шүүдэг байна. Статистическэ управлениин мэдээнэй ёһоор, 1956 оной 9 һара соо колхозно дэлгүүр рынок дээрэ хүдөө ажахын продуктнуудай үнэ сэн нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал иимээр химдарһан байна: хлэбэмэнэй продуктнуудай сэн 14 процентээр, овощь 19 процентээр, һүн 21 процентээр, малай тоһон 28 процентээр. Хэдэн олон янзын продуктнуудай шанарынь магазинайхида орходоо дэлгүүр рынок дээрэ һайн байдаг ушар али олон үзэгдэдэг. Манай магазинуудай продуктнуудай шанарай эрхим һайн байхын түлөө оролдохо хэрэгтэй.

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тухайда XX съездын табиһан зорилгонуудай хүсэд дүүрэнээр дүүргэгдэхэ ба үлүүлэн дүүргэгдэхэ байһандань, нүхэдүүд, ямаршье ажаг һэжэг байхагүйл. Нүхэдүүд! Тэрэ зорилго бэелүүлэгдэхэл байха! **(Альга ташалга).**

Хэрбээ бидэнэр хүсэ шадалаа һайнаар гаргаа һаа, манай бүхы хүсэ шадал болон арга боломжые зүбөөр хэрэглээ һаа, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгээ һайжаруулаа һаа, хүдөө ажахын урда партиин табиһан зорилгые болзорһоонь урид шиидхэжэ шадаха байнабди. Тёэд тэрэ зорилго шиидхэхын тулада ажаллаха, тиигээд һайн гэдэгээр ажаллаха хэрэгтэйл, нүхэдүүд! Эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр үйлэдбэрилдэг болохо бүреэ, тэдэ продуктнуудые бүри ехээр хэрэглэдэг болохо аргатай байнабди. Энэнэй тулада тэдэ зүйлнүүдэй үнэ сэнгыень химдаруулха хэмжээ абаха хэрэгтэй. Юуб гэбэл, арад зомнай эдэ продуктнуудые улам бүри ехээр хэрэглэдэг болохо зэргэтэйл.

Тиин, арад зоной ажабайдалые улам бүри һайжаруулха, коммунистическэ общество тээшэ манай дабшалтые түргэдхэхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ арга боломжонууд бии боложо үгэнэл. Хүн зомнай һайнаар эдеэлхэ, һайн гэр байратай байха, һайнаар хубсалха, һуралсаха аргатай байха, өөһэдынгөө культурна хэрэглэмжые хүсэдөөр хангаха зэргэтэй бшуу. Арад зоной ажабайдалые улам бүри һайжаруулхын түлөө тэмсэл — манай партиин уг зорилгонь гээшэл. **(Удаан альга ташалга).**

Нүхэдүүд, бидэнэр, олон заводуудые барьяабди. Үшөөшье шэнэ заводуудые олоор барижа байнабди. Сибириин районуудта промышленностиие хүгжөөхэ гэһэн ехэ зорилго партиин XX съезд табиһан байна. Сибирь гэһэн үтөөр манай арад мүнөө үедэ омогорходог болоо. Тэндэхи газар дэлхэйн баялиг гээшэнь хизааргүй ехэ юм. Гэбэшье, ашаглагдаагүй районууд мүн баһал олон бии. Тэндэ комсомолецууд ошожо Сибириин тон баян районуудые ашаглаха хэрэгтэ, тэдэ районуудта заводууд болон фабрикануудые, электростанцинуудые бариха хэрэгтэ өөһэдынгөө сусаршагүй эршэ зоригые гаргалсаха зэргэтэй байна.

Манай орон дотор продуктнуудые элбэг дэлбэгээр бии болгохо хэрэгые түргэдхэхын тулада залуушуул болон бүхы советскэ хүнүүд эрдэм һургуулиие, мэргэжэл шадабариие бүри гүнзэгыгөөр шудалха, ажалай бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, материалнуудые, электроэнергиие гамтайгаар гаргашалхын түлөө, продукциин өөрынь үные химдаруулхын түлөө үсэд шангаар тэмсэхэ, орон дотороо, арад зондоо үнэтэ баялигые ехээр бии болгожо үгэхын тулада али бүхы аргаар алмалта хэжэ үгэхэ ёһотой байна. Нүхэдүүд! Эдэмнай шухалын шухала зорилго гээшэл. Тэдэ зорилгонуудые шиидхэхын түлөө бидэнэр сусаршагүй зоригтойгоор тэмсэхэ ёһотойбди.

Нүхэдүүд! Үгэеэ дүүргэхэ дээрээ таанад, комсомолецуудта, бүхы советскэ залуушуулда партиин Центральна Комитедэй баясхалан үшөө дахин хүргэнэм. Манай Ленинскэ комсомолой өөрынгөө тугые бүри дээшэнь мандуулжа ябахыень, манай партиин XX съездын зааһан замаар тэрэнэй бүрин этигэлтэйгээр, эрид сэхээр урагшаа дабшан ябахыень хүсэжэ байһанаа мэдүүлнэб. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Бидэнэр манай социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые хододоо бэхижүүлжэ байха, манай баатар Советскэ Армиин хүсэ шадалые хододоо бэхижүүлжэ байха зорилготойбди. Египедтэ империалистнуудай дээрэмшэ муухайгаар добтолон ороһыень таанад мэдэжэ байнат. Советскэ арад, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн эрхэ сүлөөдэ дуратай египет арадта добтолһон империалистическэ арьяатаниие шоо үзэжэ, шобто харана.

Советскэ Союзай асари ехэ хүсэ шадалтай байһанай ашаар, манай партиин ба Советскэ правительствын политикые советскэ арадай бүхыдөө нэгэн һаналаар дэмжэдэг байһанайнь ашаар Египедые үмөөрһэн советскэ арадай голос дуулдаһан байна. Бүхы социалистическэ оронуудай Советскэ Союзтай таһаршагүй хани барисаатай байһанай ашаар тэрэ голос дуулдаһан байна. Бидэнэр өөрынгөө бэеэ даанхай байдалай түлөө зүйтэй тэмсэл хэжэ байхадань египет арадые дэмжэхэ, ээрхэг түримхэйнэрэй сэрэгүүдые Египедһээ гаргуулха ёһотойбди. Суэцкэ канал болбол Египет гүрэндэ хуулита ёһоороо хамаатай юм. Тэрэ гүрэн болбол харьяата бүхы оронуудай суднануудай сүлөөтэйгөөр ябажа гараха аргые хангажа байгаа, энэ каналай һэргээн бодхоогдоһоной һүүлээршье саашадаашье хангаха байна. Уряалгүйгөөр ерэһэн амитад бултадаа Египедэй газар дээрэһээ тонилжо ошохын тулада; Египет арадай ажахыда ехэ хохидол үзүүлһэн дайнай гэмтэдэй шангаар хэһээгдэхын тулада; хойшо хойшодоо ээрхэг түримхэйнэрэй сэрэгэй добтолго хэхэ дурыень үгы болгохын тулада бидэнэр Египедые дэмжэһэн руугаал дэмжэхэ ёһотойбди. **(Альга ташалга).**

Н. С. Хрущев Венгридэ һая болоһон событинууд дээрэ богонёор тогтохо зуураа, контрреволюциин харата ябуулгануудта эсэргүүгээр Венгриин социалистическэ хүсэнүүдэй хэһэн тэмсэлэй политическэ угаа ехэ удхашанартай байһые тэмдэглэбэ. Венгридэ контрреволюциин бута сохигдоһые бүхы социалистическэ оронуудай ажалшад, бүхы дэлхэйн прогрессивнэ хүн зон халуунаар һайшаана. Социализмын дайсад болбол арадай-демократическа байгууламжын үндэһэ һуурииe эбдэхэ һэдэлгэ гаргахадаа, залуушуулые мэхэлжэ, өөһэдынгөө тала руу татаха гэжэ ехээр оролдоһониинь мэдээжэ. Тэдэ дайсад залуушуулые худал хуурмаг лозунгнуудаар мэхэлхэ, зүб харгыһаань хадууруулха гэжэ оролдоһон байна. Энээнтэй дашарамдуулан һэримжэеэ эсэшэ сусашагүйгөөр дээшэлүүлхэ, залуушуулые зүбөөр хүмүүжүүлгэдэ анхаралаа бүри ехээр табидаг болохо хэрэгтэй.

Эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, демократиин ёһо гуримуудые хэлбэришэгүйгөөр сахиха хэрэгтэй гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ. Залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха зуураа, алдуу эндүүтэй һанамжануудые заһажа байха, таарамжагүй ябадалнуудта хатуу харюу үгэжэ байха хэрэгтэй.

Һургуулида һурадаг залуушуулай зарим хубиин харгыгаа алдажа, бата зэргэ төөриһыень, румынска нүхэдүүдэй нэгэ хэды сагай урда тээ ойлгуулжа үгэһэн тухайнь, арадайнгаа үмэнэ залуушуулай айхабтар ехэ харюусалгатай байһыень һануулжа үгэһэн тухайнь нүхэр Хрущев хөөрэжэ үгэбэ.

Румынска нүхэдүүд болбол нэгэ һургуулида һурадаг залуушуулай дунда зохидгүй һанаа бодолой бии байхыень мэдэхэдээ, тэдэ һурагшадтай, мүн тэдэнэй түрэлхидтэй сэхэ руунь хөөрэлдэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Тиихэдэ хөөрэлдэжэ байха зуураа, иимэ асуудалнуудые тэдэнэй урда табиһан байна:

— Таанар институтда һуража байгаад, стипенди абана бэзэт?

— Тиинэ, — гээд тиимэ һурагшадай түлөөлэгшэд харюусаба.

— Таанад хамтын байрада байдаг гүт? Һайн профессорнүүдтэй гүт?

— Тиимэ,—гэжэ тэдэ һурагшад баталан хэлэбэ.

—Таанад һураха дуратай гүт?—гэжэ тэдэнһээ асуугдаба.

Тиимэ, һураха дуратайбди,—гэжэ тэдэнэр харюусаба.

—Тиимэ һаа, һайнаар һурыт, ажабайдал һайнаар мэдэдэг болыт. Хэрбээ зариманuудтнай һайнаар һураха хүсэлгүй юм һаа, ажаллахаяа ошоголэ. Тиигээ һаа, тэдэнэр ажалша зоной байдалые гүнзэгыгөөр мэдэдэг болохо ёһотойл.

Иимэ эрид сэхэ хөөрэлдөөн залуушуулда хүмүүжүүлхы ехэ удхашанартай байгаа.

Баһа ондоо нэгэ газарта хүдэлмэришэд болбол һурагшадтай хөөрэлдэхын тулада һургуулидань ошоһон байна. Тиигээд, тэдэнэр һурагшадта иигэжэ хэлээ һэн: бидэнэр ажаллажа байнабди, тиигээд таанар һуража байнат, таанад мүнөө дээрээ манай хэһэн юумээр хоолойгоо тэжээгээд байна гээшэт, тиимэһээ һайнаар һураха уялгатайт. Бидэнэй улаан шуһаяа адхажа, ажал хүдэлмэри хэжэ байжа тогтооһон энэ ёһо гуримдамнай дурагүй юм һаа, таанад ажал дээрэ ороод хүдэлдэг болыт. Зүгөөр, танай орондо бэшэ хүнүүд срэжэ һурахадань болохол. Иигэжэ хөөрэлдэхэдөө эдэ нүхэд зүб юумэ хээ гээшэ гү? Минии һанахада, зүб юумэ хээ. **(Удаан альга ташалга).**

Нүхэр Хрущев саашань советскэ залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха зорилгонууд тухай хөөрэбэ. Манай һуралсагша залуушуул болбол ажабайдалда дүтэ байха ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ. Дээдэ һургуулида үнэхөөрөө эрхим залуушуул, тэдээнэй түрүү хүнүүд орохо зэргэтэйл. Манайда, дээдэ һургуулида абаха хэрэгтэмнай бага бэшэ дутагдалнууд бии. Мүн алтан медальнуудыешье тиимэшье зүб бэшээр үгэдэг ушарнууд али олон үзэгдэдэг. Заримдаа сэгнэлтэнүүдыешье һургуулинуудта һанаанһаа абаад дээгүүр табидаг ушарнууд гарадаг. Дээдэ һургуулида абалгын гуримые һайжаруулха хэрэгтэй. Эгээл эрхим хүнүүд дээдэ һургуулида абтадаг болохыень туйлаха хэрэгтэй. Тэдэ хүнүүд Ленинэй хэрэгтэ, арадай хэрэгтэ үнэн сэхэ хүнүүд байха зэргэтэй. Үйлэдбэри дээрэ, завод, фабриканууд, барилга дээрэ, колхозууд, МТС ба совхозуудта хүдэлжэ байһан залуушуулай дундаһаа дээдэ һургуулинуудта хүнүүдые олоор абаха хэрэгтэй.

Нүхэдүүд! Манай гүрэнэй хүсэ шадалай бүри ехэ болохын тула, манай советскэ арадай бүри һайнаар, бүри баян тэниглэн ажаһуухын тула, дайсадта диилдэхэгүй хэрэм манай ороной байхынь тула, бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэд, таряашад ба ажалша интеллигенцидэ, ханинартаа харгыень заажа үгэһэн гэрэлтэ одон, үльгэр жэшээ мэтэ манай ороной байхынь тула бидэнэр саашадаа бүри һайнаар ажаллаха ёһотойбди.

Хүдэлмэришэн анги, ажалша зоной хуули засагые гартаа абахадань тэдэнэй творческо хүсэ шадалынь, эршэ зоригынь айхабтар ехээр дэбжэдэг, наука, культура ехээр бадардаг юм. Манай гүрэнэй дүй дүршэл энээниие тодо һонороор гэршэлэн харуулна. Энээнэй урда тээхидэ адляар—тиимэ этигэл найдабаритайгаар, эрид сэхээр манай Советскэ Эхэ ороной коммунизм тээшэ урагшаа, шууд сэхэ харгыгаар дабшажа ябахынь түлөө, нүхэдүүд, хамсыгаа шаман ажаллаял! Тиигээд таанар, комсомолецууд, залуушуул энэ хэрэгые үүсхэхэ ёһотой хүнүүд байна гээшэт. **(Нэрьемэ, үни удаан альга ташалга. Бултадаа хүл дээрээ бодоно.)**

Олонхи коммунистнууднай малажал дээрэ хүдэлнэ

Малажал колхозой ажахын гол һалбари болодог туладань, тэрэнээ бүри ехээр хүгжөөхэ хэрэгтэ манай партийна организаци онсо анхарал хандуулна.

Һайн хүдэлмэрилэгшэдөө малшад болгожо табиха асуудалые шухалада тоолоод, партийна организацимнай 30 гаран коммунистнуудайнгаа 19-ыень отара, гүүртэнүүдтэ эльгээһэн байна. Тэдэнэй олонхинь мүнөө һаалишанаар, хонишоноор, мүн фермые даагшаар, комплексно бригадын бригадираар хүдэлмэрилнэ. Жэшээнь, коммунист Д. Бадмаев ОТФ-е даажа хүдэлмэрилхэдөө хонишодой ажалые һайнаар эмхидхээд, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ нооһо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Эхэ хонидоо бултыень үбэл хурьгалуулхын тула искусственна аргаар урэжүүлээ. Мүнөө хонидойнгоо байрые дулаалжа бэлэн болгонхой.

Үүлтэртэ малай фермын малшад (даагшань Б. Раднаев) үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаба. Бүхы малынь типовой һайн байраар хангагдаа. Малдаа силос үгэжэ захалба. Үбһэ тэжээл малдаа рационоор үгэдэг болоо. Һайнаар харууһалагдажа, элеэлүүлэгдэжэ байһан үнеэдһээ һүн ехээр һаагдана. Эндэ һү һаалга нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада хоёр дахин нэмээ. Коммунистнууд—һаалишад Д. Цыдыпова, Б. Батуева болон бусад ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1000—1000 литр үлүүтэй һү һаагаа. Тэдэнэр һү һаалгые үбэлдөө эрид дээшэлүүлхэ зорилгоор социалистическэ мүрысөөндэ оролсонхой.

Коммунистнууд М. Бадаин, Б. Раднаев гэгшэд барилгын хүдэлмэри шадабаритайгаар ябуулжа, һаамхай үнеэдээ бултыень байлгажа тэжээхэ арга олгобо.

Мүнөө колхозой барилгашад 100—100 толгой үнеэдэй байха типовой 2 байра барижа дүүргэхэнь ойротоо.

Фермэнүүд болон бригадануудтань партийна 3 группа эмхидхэгдэнхэй. Эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй коммунистнууд Ц. Тинхалов, У. Ринчино, Д. Цыденов гэгшэд парторгнууд болгогдоод хүдэлмэрилжэ байдаг. Тэдэнэр ниитэ-политическэ хүдэлмэреэ ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулжа, колхозниигуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе һайнаар хүтэлбэрилнэ.

Үбэлжэлгын эхилэмсээр партийна организаци 9 коммунистаа гүүртэ, отарада агитатораар томилоо. Тэдэнь ходо һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые хэдэг, һаалишад, хонишодой социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые показателиин доскада, ханын һониндо, «Дайшалхы хуудаһануудта» бэшэжэ харуулдаг, культбазанууд болон улаан булангуудай хүдэлмэридэ туһалдаг байха юм. Агитаторнууд Д. Бадмаев, Ш. Арандаев, Т. Шапанаев ба бусад ойлгууламжын хүдэлмэри шадабаритайгаар ябуулжа, малшадай дунда хүндэтэй болоо.

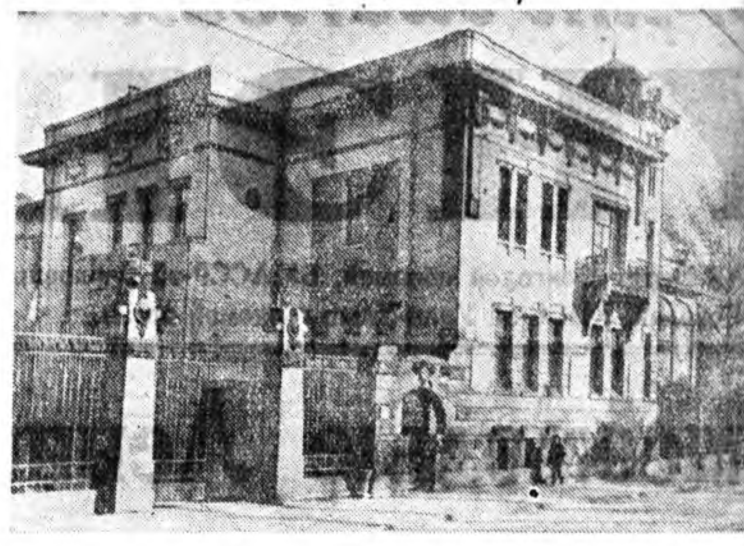
Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхоз хараалһан хэмжээ-ябуулгануудайнгаа заримые дүүргээгүй байна. Юундэб гэхэдэ, нёдондо ган гасуур боложо, тэжээлээр дутамаг байһан дээрэһээ малнай муушагаар үбэлжөөд, ашаг шэмэеэ доошолуулһан байгаа. Харин мүнөө зун хамтын малаа тэжээлээр хүсэд хангахын тула ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Нёдондо жэлэйхитэй жэшэбэл, хэды дахин ехэ шэмэтэ тэжээл ба үбһэн бэлдэгдээ. Малшаднай үнеэн бүридөө 4,5 тонно силос дараа. Үүлтэртэ үхэрэй фермын үнеэдтэ 8,5—8,5 тонно силос хүртэхэ байна. Колхознай хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ зелёнко, хартаабха болон корнеплодуудые, мүн нэмэри тэжээл болохо ожорһо, модоной набша мүшэр суглуулжа абаа. Үбэлжэлгын үедэ тэжээлээ гамтайгаар, зүбөөр гаргашалха зорилго табигдана.

Колхозойнгоо арга боломжые хаража үзөөд, ажахын энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1300 литр һү һааха гү, али нёдондо жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болгохо зорилготой хэмжээ-ябуулга хараалагдаа. Зорилгоёо бэелүүлхын тула манай малшад ажахын жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд шангаар тэмсэжэ байна. Һаагдадаггүй малнай Хүнтэйн талын һайн бэлшээридэ адуулагдана. Һаамхай үнеэдтэ силос, корнеплодууд нэмэжэ үгтэнэ.

Адуу малнай дунда, дундаһаа дээшэ хүсэ шадалтайтаар үбэлжэлгэдэ оробо. Тиимэһээ, үбэлжэлгын үедэ малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжо бии. Парторганизациин зорилго юуб гэхэдэ, малшадай дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, үбэлэй һарануудта үнеэдһээ һү һаалгые хоёр—хоёр хахад дахин дээшэлүүлжэ, КПСС-эй обкомой III пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ хэрэгтэ колхозниигуудай бүхы хүсые элсүүлхэ байна.

Б. Дмитриев, Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

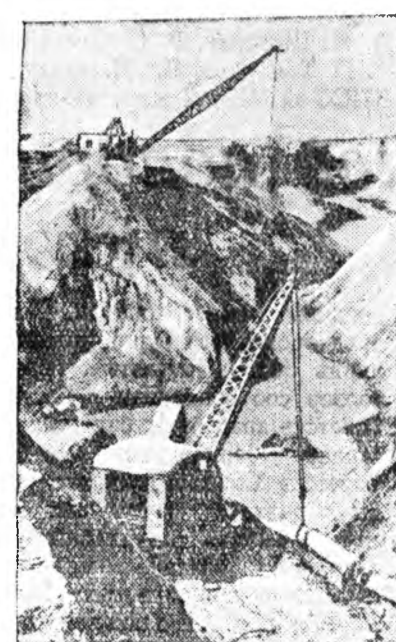
Түрэл орон доторнай

Ленинград. Урдын Кшесинскэ ордон соо Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин Ленинградска музей байгуулагдахань. Энэ байшан ордой революциин түүхэдэ оронхой юм. 1917 оной апрельдэ харин ордониие бусажа ерээд байхадаа, В. И. Ленин энэ ордоной балкон дээрэһээ үгэ хэлэһэн байгаа. Кшесинскэ ордон соо 1917 ондо большевигүүдэй хүтэлбэрилхэ орган байрлаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин Ленинградска музейн байгуулагдаха байшан харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Таджикска ССР. Вахшска кан... дээрэхи Перепадна гидроэлект... станциин барилгые түгэсхэхэ г... зургаадахи табанижэлэй түсэб ту... КПСС-эй XX съездын Директи... нүүдээр хараалагдаһан байгаа. М... нөө гидроэлектростанциин бари... дүүргэгдэхэнь ойртожо байна. Э... скаваторнууд, скреперүүд, буль... озернууд эндэ олоор хэрэглэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Перепадна ГЭС-... барилгын участогуудай нэгэн д...

ТАСС-эй фотохронико.

Саратовта ТЭЦ-2—Повольжидохи томо электроцентральнуудай нэгэн барилгдажа байдаг. Тэрэнэй нэгэдэхи ээлжээн мүнөө хүдэлмэрилжэ байнхай. Энэ жэлэй эсэс хүрэтэр хоёрдохи ба гурбадахи ээлжээнүүдынь ашаглалгада үгтэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ТЭЦ-2 гэжэ централиин барилгын юрэнхы түхэл харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Молдавсиа ССР. Чадыр-Лунг... районой Ленинэй нэрэмжэтэ ко... хоз Бүхэсоюзна хүдөө ажахын вы... тавкэдэ гурбадахи жэлээ удаа ... раалуулан хабаадаа. Энэ хадаа ... гэнөөр хүгжэжэ байһан ашаг о... схэтэй томо ажахы юм. Энэ жэ... тус колхоз 20 миллион шахуу ... хэригэй олзо доход оруулаа.

Тус ажахы ниитын ехэ автотр... спорттай болонхой. Мүнөө кол... хорин гурбан автомашинатай ... лоод байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой гараж... хажууда ажалда гарахынгаа ... тээ автомашинанууд зэргэлээд ба... на.

ТАСС-эй фотохронико.

В. И. Лениндэ памятник нээгдэбэ

СЕДАС. (Латвийска ССР), ноябриин 8. (ТАСС). Агуухэ Октябриин вождь, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалистическэ гүрэниие эмхидхэгшэ ба хүтэлбэрилэгшэ Владимир Ильич Лениндэ торфян... дай Седас гэжэ шэнэ посё... центртэ памятник нээлгын ба... ёһолол болоо.

Арад зоной аша туһада

«Ворошиловуголь» трестын «Никанор» гэжэ шахтын горнягууд һайндэрэй урда тээхи үедэ ехэ хэшээлтэйгээр ажаллаа. Тэдэнэр Эхэ орондоо ажалай бэлэг болгон 16 эшелон нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтан абаа. Шахтёрнуудай ажаһуудаг Парижска коммунын нэрэмжэтэ городто комсомольско үйлсэ һаяхан бии болоо. Энэ үйлсэдэ комсомольско путёвконуудаар Донбассһаа ерэһэн эдир залуу хүбүүд, басагад ажаһууна. Үнгэрһэн воскресеньедэ тэдэнэй нилээд олонинь шэнэ гэрнүүдтээ ороо.

Агуухэ Октябриин һайндэрэй урда тээ Волжский городой мянга шахуу гидробарилгашад шэнэ байрануудта ороо. Днепродзержинскэ ГЭС-эй котлован шадар бод... жо байһан городогой түрүүшы... бан хоёр гэртэ гидробарилг... ороһон байна. Харьковай, Миас... мүн Ярославска, Каменскэ ... лон бусад областьнуудай ... мянган ажалшад шэнэ байра... та орожо, тэдээн соогоо һайн... угтаа.

Челябинскын кузнечно-пре... заводой посёлогто олон гоё гэр... баригдаа. Тэдэниие заводой ... мэрилэгшэд өөһэдынгөө зөөрэ... риһан байна. Хабаровскын, ... зын болон бусад городуудай ... зуун ажалшад өөһэдынгөө ба... шэнэ гэрнүүд соо һайндэрые ...

(ТАСС).

Малаа садхалан, дулаанаар үбэлжүүлэе, һү ехээр һаажа абая!

Үрэгүй хөөрэлдөөнүүд, үргэлжэ болодог зүблөөнүүд

жэлдэ Байкало-Кударын ай- ...культурна эмхи зургаануудай, ...малай гэр байра бариха та- ...һала ехэ юумэн хэгдэһэн бай- ...нөө жэлдэ дүүргэгдэхээр ха- ...һан иимэ барилгануудай ...ь ашаглалгада үгтөө. Тиигэ- ...сли, 70 гэр, колхозой конто- ...ёр гэр, Корсаково тосхондо ...баригдаһан байха юм.

...Красный Яр тосхондо 300 ...һууха һууритай клубай ба- ...дүүрэхэ дүтэлөө. Корсаково ...о 2538 тарималл модотой ...аяхан бии болгогдоо. Мүн ...нигуудай гэрэй хажуугаар ...а 2800 метр утатай палисад- ...бодхоогдобо. Фермэнүүдэй, ...ажалай бригадануудай буу- ...а 7 гэр баригдаа.

...гай олохон колхозуудта ...хэдэ хэдэн барилга хэгдэ- ...йна.

...урна ажаһуудалай, ажахын ...нуудые олоор бодхоожо ...аад, малай байрануудые ...бариха, хуушан байрануу- ...бэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ ябадал ...бэшэ юм. Зарим колхозууд- ...талаар яһала юумэ хэгдээ. ...хэдэ, Калининай нэрэмжэтэ ...до (түрүүлэгшэнь нүхэр Ва- ...) 200 толгой үнеэдэй байха ...шлакоблогоор баригдаһан ... Мүнөө тэрэ байрынь ... хэрэгсэлнүүд тодхог- ...дүүргүүтэй. Энээнэй хажууда ...таа 100 тонно силосэй баг- ...тай 2 набтар башни хирпии- ...баригдаа.

...III партсъездын нэрэмжэтэ ...до конторын байшан шлако-бетонноор баригдаба. Мүн гахайн типовой байра баригдаһан, тэжээлэй кухни, автоматическа шэгнүүр тодхогдоһон байна. Колхозой барилгашад малай байрануудые һэльбэн заһабарилха талаар бага бэшэ юумэ хээ. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадынхид малай байрануудые барихын, заһабарилхын тулада мүн лэ нилээд оролдолго гаргаһан байна.

Гэбэшье, Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо барилгын хүдэлмэри бирагүйгөөр хэгдээ. Эндэ 1956 оной туршада үнеэдэй, тугалай, гахайн, шубуунай болон бусад хэдэн байрануудые, мүн ондоошье барилгануудые бүтээхээр хараалагдаһан юм. Бодото дээрээ барилга ехээр хэхэ тухай үрэгүй хөөрэлдөөнүүдһээ, эло олон зүблөөнүүдһээ ондоо юумэ байхагүй. Дурсагдаһан барилгануудай нэгэнһээ бэшэнинь ашаглалгада үгтөөгүй байна. Тэжээлэй цех гэдэгынь гурбадахи жэлээ баригдажа байһаар. Иимэ байдалай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, колхозой правлени барилгын хүдэлмэридэ анхаралаа багаар хандуулна. Барилгын бригададань гурбан хүн хүдэлдэг нэрэтэй. Колхозой гэшүүдһээ бүридэһэн саг үргэлжын барилгын бригада эндэ эмхидхэгдээгүй юм. Гадна, хоёр пилорама, бетон худхаха механизм хэрэглэгдэнгүй хэбтэнэ. Иигэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд техникые зүбөөр ашаглахын, эхилһэн барилгануудаа дүүргэхын тулада ямаршье хэмжээ абаагүй.

Мүн «Путь коммунизма» колхоздо нимэрхүү ушар үзэгдэнэ. Хэды ехэ арга боломжын байбашье, барилгын хүдэлмэри тон удаанаар хэгдэдэг байха юм. 100 үнеэдэй байха нэгэ байра барижа захалһаар унихэнэй. Барилгашадай ажалай эмхидхэлэй һула дээрэһээ бүтээсэнь тон бага.

Малай байрануудые үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэри Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Андриянов) оройдоо хэгдэнэгүй шахуу. Эндэ нэгэшье барилга дүүргэгдээгүй байхаһаа гадна, малай хото хорёонууд заһабарилагданагүй. Теэд колхозой правленишье, партийна организацишье үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл тухай ёһотоор бодожо үзөөдүй байха юм.

Ажалшадай депутадуудай Байкало-Кударын аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитет, партиин айком барилгын талаар гээгдэлдэ ороһон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые нэгэшье дахин шагнажа үзөөгүй, барилгын ябасые түргэдхэхэ тушаа бодото хэмжээ абаадүй байһаар. Колхозуудта барилга хэхэ таһагай начальник нүхэр Шустов барилгын хүдэлмэриие муугаар хүтэлбэрилхэһээ гадна, гээгдэлдэ ороһон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ табинагүй.

Иимэ задагай байдалые саашадаа тэсэшэгүй. Колхозуудай правленинүүд, парторганизацинууд, Кабанскын МТС-эй дирекци, колхоздо барилга хэхэ талаар аймгүйсэдкомой таһаг малай байрануудые бариха, заһажа дулаалха хүдэлмэриие һаяын үдэрнүүдтэ дүүргээд, үбэлжэлгын үедэ нэгэшье мал гарзалуулхагүйн тулада мүнөөнһөө оролдохо ёһотой.

И. Байкальский.

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой зэд шудхадаг цехтэ ажалай түрүүшүүл һара ерэхэ бүри олошорно. Энэ цехтэ ажалладаг хэбшэн нүхэр Чимитов ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ бага бэшэ амжалта туйлаа. Митапдоржо Чимитов үдэр бүриингөө даалгабариие 150—200 процент дүүргэхэ зуураа, эрхим шанартай продукци бүтээн гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) хэбшэн М. Чимитов, цехын мастер А. Латкин шудхагдаһан деталиие шалган хаража байна.

Ф. Сорокиной фото.

Колхозник нүхэдтэ

Уужам арьбан талаартнай
Урматай алхалан ябааб,
Хүдэлмэришэ бэрхэ таанартай
Хүдөө ажал дээрэ уулзааб,
Тарган адуу малайтнай
Таража бэлшэхыень харааб,
Элбэг дэлбэг таряанайтнай
Эдеэшэг һайниинь үзөөб,
Айл бүхэндэтнай хүрэжэ,
Аяга сайетнай уугааб,
Хүрьгэн хүбүүнэйтнай түрэдэ
Худын түрүү һуугааб.

* * *

Хони малайтнай байралха
Хорёон уужам байна даа.
Тоһон эдеэнэй бусалха
Тогоон гүнзэгы байна даа.
Һаамга үнеэнэй үгэһэн
Һархагтнай һабаар дүүрэн байна.
Һайн бүлэдэ түрэһэн
Һайхан үхибүүд олон байна.
Эдеэнэй дээжэ хэшэгээр
Эргэнэг, столтнай дүүрэнхэй,
Эрдэмэй дээдэ һургуули
Эдир залуушуултнай дүүргэнхэй.

* * *

Алдарта агуу замай
Амаршалга хүргэһүү,
Юрын буряад ёһоной
Юрөөл үгэ хэлэһүү:
Ута наһа наһалжа,
Удаан жаргал эдлэгты!
Эхэ ороноо алдаршуулжа,
Эрхимээр ажалаа хэгты!

ГУНГАА ЧИМИТОВ.

Клубуудай хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр шэлэжэ олохо, тэдэниие хүмүүжүүлхэ

КПСС-эй XX съезд советскэ арадай урда асари ехэ зорилго табиһан байна. Тэрээниие бэелүүлхэ хэрэгтэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Колхозно таряашадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулхын тула хүдөөгэй клубуудта, уншалгын байшангуудта, библиотекэнүүдтэ, улаан булангуудта ба лекторинуудта ажаллаха хүнүүдые зүбөөр шэлэн олохо, тэдэниие марксистско-ленинскэ ёһоор хүмүүжүүлхэ ябадал хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Сэлэнгын аймагта хүдөөгэй 9 клуб, 2 уншалгын байшан, хүдөөгэй 9 библиотекэ, Культурын байшан ба библиотекэ бии. Эдэ эмхи зургаануудта хүдэлмэрилхөөр 20 гаран хүн томилогдонхой. Теэд тэдэнэй миил 2-ынь тусхай дунда эрдэмтэй юм. Жэшээлхэдэ, Галина Фёдоровна Рябова хоёр жэлэй саада тээ техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр аймагай библиотекые даагшаар хүдэлмэрилнэ. Үдэшын боро хараан болохотой хамта, энэ библиотекэдэ аймагай центрын ажалшад олооролоо суглардаг. Уншалгын зал соо элдэб журналнууд болон номууд байдаг. Ажалшад эдэниие уншажа, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэнэ. «Манай хүршэнэр» гэһэн Раиса Белоглазовагай романаар уншагшадай конференци һаяшаг эндэ болоо. Конференцидэ хабаадагшад тус роман тухай һанамжануудаа хэлэһэн байна.

— Иимэ конференцинүүдые үнгэргэхэдэ ажалшад ород классигуудай, советскэ уранзохёолшодой номуудые олоороо абажа уншадаг болоно, тэдэнэй зохёолнуудые шудалхада нилээд туһална,—гэжэ нүхэр Рябова хөөрэбэ.

Энэ библиотекэ ном уншагшадые манай орондо боложо байгаа һонинуудтай саг дары танилсуулжа байхые оролдодог. Партиин XX съездын материалнуудаар фотомонтаж хэһэн байна. Шэнэ табанжэлэй түсэб тушаа диаграммануудай болон плакадуудые бэшэнхэй. Агуухэ вождь В. И. Ленинэй революционно ажалябуулгые харуулһан фотомонтаж бии.

Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо яһала һайнаар баригдаһан клуб бии юм. Тэрээн соо ороходо һаруул, сэбэр, дулаахан. Хүн зон хододоо олон байдаг. Харуулан ойлгуулха агитациин хэрэгсэлнүүд, партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые харуулһан лозунгнууд ба плакадууд клубай ханануудта үлгэгдэнхэй байна. Эндэхи колхознигууд клубаа культурын ордон гэжэ зүбөөр нэрлэдэг.

Культурын энэ ордон соо колхознигуудһаа бүридэһэн хатар, танцын, дуу, хүгжэмэй кружогууд нүхэр Галсановай хүтэлбэри доро хүдэлмэрилнэ. Үе үе болоод лэ эдэ кружогуудай гэшүүд сцена дээрэ, фермэнүүд, бригадануудаар ябажа, концертнүүдые табидаг. Неделидээ нэгэ дахин лекци гү, али элидхэл хэгдэдэг, кино табигдадаг юм. Клубые даагша нүхэр Александр Галсанов хэжэ байһан хүдэлмэридөө һайнаар хандадаг, үнэн зүрхэнһөө оролдодог.

Культурын эдэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хүмүүжэл-болбосоролые, юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлхэ зорилгоор партиин түүхые шудалха кружогто һурана. Эдэнэр уранзохёолой ба политическэ литература олоор уншадаг байна.

Гэбэшье, нүхэд Рябова Галсанов хоёр шэнгеэр хүдэлмэрилдэг хүнүүд гэгээрэлэй эмхи зургаануудта мүнөө дээрээ үсөөн байһаар.

Загастайн сомсоведэй Ягодное тосхондохи хүдөөгэй клубые нүхэр Кулакова хүтэлбэрилдэг. Энэ клубай хүдэлмэринь муушагаар табигданхай байна. Нүхэр Кулакова ямаршье үүсхэл гарганагүй. 4—5 жэлэй саана долоон класс дүүргэһээр хаанашье һуранагүй. Нютагай библиотекэһээ номуудыешье абажа уншадаггүй байба.

Сэлэнгын МТС-эй клубые нүхэр Кормышкин даадаг. Теэд, «битнай үтэлжэ ябаһан хүнби» гээд ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо эгээн томо тоотой юм. Центртэнь хүн зон олон байдаг. Теэд эндэхи клубай муугаар хүдэлмэрилһэн дээрэһээ, киноһоо бэшэ юуншье эндэ үнгэргэгдэнэгүй шахуу. Энээндэ нэн түрүүн клубые даагша нүхэр Санжанов зэмэтэй.

Нүхэд Кулакова, Кормышкин ба Санжанов клуб дотороо биратай юумэ хэхэгүйһөө гадна, малшадта ошожо хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэдэггүй байха юм.

Аймгүйсэдкомой культурын таһаг клубуудта, уншалгын байшангуудта, культурын бусад гуламтануудта хүдэлмэрилхэ хүнүүдые шэлэжэ томилходоо, тэдэнэй политическэ болбосорол ба ажал хэхэ шадабарииень хаража үзэдэггүй, харин мэдүүлгэ бариһан лэ хүниие шахуу абадаг заншалтай. Мүнөө культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта эрдэмтэй, политическэ бэлэдхэлээр һайн, арад зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа шадаха хүнүүд хүдэлмэрилхэ ёһотой. Гэхэ зуура, аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Жамбалов һургуули багатай, ажал хэрэгээ мууса мэдэдэг хүнүүдые хүдэлмэридэ абана. Энэ ушар юу харуулнаб гэдэхэ, культурын таһаг, тэрэниие даагша нүхэр Жамбалов кадрнуудайнтаа политическэ болон юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлхэ һуралсал хүтэлбэрилдэггүй байһыень гэршэлнэ.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта хүдэлмэрилдэг хүнүүдэй семинар һара бүри болодог нэрэтэй аад, һайн лекцинүүд уншагданагүй. Иимэ алдуунуудые дахин дабтахагүй, культурын гуламтануудта тодорхой туһа хүргэхэ гээшэ аймагай культурын таһагай арюун уялга мүн.

Б. Ширеторов.

Адуу малнай дулаан, һайн байрада үбэлжэхэ

...й колхоз ниитынгээ малые ...иповой байрануудаар ханга- ...далда анхаралаа ехээр хан- ...болоо. Тиин барилгымнай ...да мэргэжэл һайнтай, дар- ...түхэреэн жэл соо саг үргэл- ...лдэг болонхой. Энээнэй ...һүүлшын 2 жэл соо малай ти- ...байранууд олоор баригдаа. ...он шэнэ барилганууд бариг- ...дүүргүүтэй байна. Жэшээнь, ...да 200 толгой үнеэдэй байха ...ай байра баригдажа байна. ...йра 1957 оной намар болотор ...аад, хүсэд механизацилагда- ... Тиихэдэнь бүхы үнеэднай ти- ...байраар хангагдаха болоно. ...ө 100 толгой үнеэдэй байха 1 ...й байра бэлэн болгогдоо, мүн ...ан байра шэнэлэн заһабари- ... Тиигэжэ үнеэдээ уяанда байлгажа харууһалха арга малшадтаа олгообди. Тэрэшэлэн малшадаа һайн байра байдалтай болгохын талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ, жэшээнь, 4 гэр, 1 бани шэнээр баригдаа, олон хуушан гэрнүүд һэльбэн заһабарилагдаа.

Мүн залуу малнай типовой байрануудаар хүсэд хангагдажа байна. 100 тугалай 1 типовой байра үшөө дүүргэгдээдүй. Заһабарилгынгаа хүдэлмэри дүүргэмсээрээ энээндээ хам орожо, шэнэ түл абахаһаа урид тугалайнгаа байра хүсэд бэлэн болгохо зорилго табинхайбди.

Тиихэдэ, хониднай яһала һайн байратай. Һүүлэй жэлнүүдтэ хонидой хэдэн байранууд баригдаа. Мүн мүнөө жэл Таалинга гэжэ газарта 500 толгой хонидой байха кошара барижа дүүргээбди.

Мүнөө манай бригадада 10 модошо дархашуул саг үргэлжэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй дунда мэргэжэлтэй, шударгыгаар ажалладаг хүнүүд олон. Жэшээнь, П. Молчанов, В. Новолодский ба бусад үдэрэйнгөө даабариие хододоо 140—150 процент дүүргэжэ, ажалай һайн жэшээ харуулна.

Ниитынгээ малые һайн, дулаан байраар хүсэд хангажа, үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ туһалха гээшэ бидэ барилгашадай түрүүшын зорилго мүн.

А. Колмаков, Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир.

КРИТИКА, БИБЛИОГРАФИ

„БУЛЖАМУУР“

...ай республика дотор үхибүү- ...тература гээгдэжэ ябана гэжэ ...жэлэй урда тээ хэлсэдэг һэн. ...мүнөө үедэ тиигэжэ хэлэхын ...й. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай ...э имагтал үхибүүдтэ зорюу- ...ан шүлэг, поэмэнүүд горьтой- ... хэблэгдэнэ. Мүнөө жэл ...Монголой номой хэблэл Ар- ... Жамбалоной «Хонишон хү- ... Дамба Жалсараевай ...жамуур» гэһэн номуудые эдэ ...үүдтэ хэблэн гаргаба. «Булжа- ...гэһэн шэнэ суглуулбари энэ ...соогоо бидэ хаража үзэхэ ...тэйбди.

...шье мэдэһээр, Д. Жалсараев ...поэдүүдэй нэгэн бшуу. Энээ- ...да тээхи «Дүүнэртээ хөөрэл- ...гэжэ суглуулбариинь адаг- ...бахада, үхибүүд яһала унша- ...бэртэй. Тэрээн соохи шүлэ- ...ь эхэнхидээ яһала һайн, зү- ...арим нэгэн шүлэгүүд соогоо ...э һанаһан юумэсэ үхибүүдэй ...үдэлгэхөөр бэшээр, ондоогоор ...һаа, пиласа хэлэжэрхинэ гэжэ ...дэ тэмдэглэгдээ бэлэй. Гадна, ...й талаар дутагдалнууд баһал ...йгаа һэн. Тиимэһээ энэ һая- ...рагша суглуулбариинь бидэ ...онирхожо уншабабди.

...ень хэлэхэдэ, тэрэнэй мэргэ- ...данайхиһаа һурагтүй мүлирэн ...раа гэхэ ёһотой байна. «Бул- ...р» соохи эхэнхи шүлэгүүд яһа- ...ирхолтой. Энэ һонирхол хадаа ...ай зүрхэндэ хүрэхэ түлхюур ...иимэ түлхюур Дамба Жалса- ...оо. «Эжын үгыдэ» гэһэн шү- ...ь дуулаад үзэе:

...ы хээгшэ гүүгөөрээ
...ехээ ошоо гүүртээ.
...аган бидэ хоёр
...ыбэбди даа гэртээ.
...гамни эжыгээ
... ехээр һанаал даа.
Уйлаха—инсагаалхань
Намһааш үлүү байгаал даа.

Энэ хүбүүхэн эжыгээ өөрөө олиггүйгөөр һанаһан байгаа, халта уйлаһаншье байжа болоо, зүгөөр тэрэнээ унаган дээрээ ашана. Эгээл иимэ гэнэхэн зангаараа энэ хүбүүн бидэндэ уряар харагдана.

Үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй гэлсэнэбди. Энэ талаар Дамба Жалсараев баһал юу хэжэ зохёожо шададаг болоо. «Хартаабха» гэжэ шүлэг соогоо хартаабха амтатай гээд, һүүлээрнь өөрөө тариһан, өөрөө малтаһан хартаабха бүришье амтатай гэжэ поэт хэлэнэ. Иигэжэ юрэ прозооршье хэлэхэдэ зохидоор үзэгдэнэ, харин гоё шүлэгөөр хэлэхэдэ, бүришье зохид. Тиимэ бэшэ гү? Хараад үзэе:

Улаан шара хартаабхые,
Урдам байгша хартаабхые,
Үдэр бүриш эдилтэй.
Шанаадшье эди шүлэтэйгөөр
Шараадш эди тоһотойгоор —
Шанар һайтай, зохистой.
Хүдөө шоройн хартаабха,
Хүүрхэй монсон хартаабха,
Хүн бүхэндэ амтатай.
Үшөө өөрөө таряа һаа,
Үшөө өөрөө малтаа һаа,
Үшөөш ехэ амтатайл.

Хэлэхээ һанаһанаа миил билайтар нэрлэнгүй, тэрэнээ харуулха, жэшээнь, үлир тухай хэлэжэ һаа уншагшын шүлһэ һабинатар хэлэхэ ёһотой. Энэ шүлэг уншахадаа үхибүүд аһан түрүүн хартаабха эдиһэнээ һанаандаа оруулаад, һүүлээрнь хартаабха гээшэмнай хүнэй ажалай хүсөөр стол дээрэ ерэдэг юм байна гэжэ сэдьхэнэ. Иигэжэ сэдьхэхэдэнь бидэ одоол тэрэ ажалда дуратайгаар үхибүүдые хүмүүжүүлжэ байна гээшэбди. Тиигэжэ сэдьхээгүй һаань, дэмы юумэ хэһэн, дэмы саарһа гутааһан, үхибүүдэй нэгэ хэды минута дэмы буляаһан болонобди.

Үхибүүдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүдэймнай эхэнхи дутагдалнууд юуб гэхэдэ, бидэ хэлэхээ һанаһанаа энэ «Хартаабха» гэжэ шүлэг соохи шэнгеэр уран гоёор, саагуур удхалжа харуулхагүй—миил иихэдэ муу, тиихэдэ һайн гэжэ байгаад хэлэдэг байгаабди. Тиихэдэмнай үхибүүд тэдэниимнай балай уншадаггүй, номууднай үхибүүдэй гарта ябахын орондо номой магазинай таһагууд дээгүүр тооһондо дарагдажа хэбтэдэг байһаниинь нюуса бэшэ. Урдахи дутагдалнуудһаа үшөө һалаагүй нэгэ хэдэн шүлэгүүд энэ суглуулбари соошье бии, зүгөөр тэдээн тухай тээ байд гээд хэлэхэ һаналтайбди.

Манай литература залуу, һаял хүлдөө ороһон байна. Тиимэһээ бурят арадайнгаа аман үгэ болон мэдээжэ зохёолшодойнгоо мэргэжэл шэнжэлжэ, һайн юумыень өөртөө хадуун абахаһаа гадна, ородой, мүн дэлхэйн түрүү зохёолшодой бэшэһэн юумэнүүдые шудалжа, тэдэнэй зохёохо арга зангуудые һажааха бэшэ, тэдэнэй гол удха ойлгоһон бэеэрээ өөрынгөө мэргэжэл дээшэлүүлхэнь шухала. Д. Жалсараевые тэрэ талаар харааха аргагүй. Жэшээнь, «Гомдол» гэжэ шүлэг уншаад үзэхэдэ энэ элирнэ. Аяга, табаг, халбага гурбан «амарха зуураа» Хандахан тухай зугаалхадаа, тэрэ басагые һалан гэжэ шүүмжэлнэд. Һүүлээрнь:

Аяга, табаг, халбага
Амарха зуураа гурбуулан
Хандахан тухай зугаалба,
Хамаг гомдолоо суглуулан.
Харин энээн тухай
Ханда өөрөө дуулаһай,

гээд дүүргэхэдэнь яһала зохид. Энэ шүлэг хадаа Корней Чуковскиин «Мойдодырай» түхэлтэй, «Мойдодырһаа» удхалжа бэшэгдэһэн байна. Энэ һайн шүлэг, зүгөөр, манай һанахада, үшөө һайн боложо болохол байгаа ха гэжэ бодомоор. Хэрбээ тэдэ гурбан—аяга, табаг, халбага—Хандаханай угаадаггүй хаданьтэрээнһээ тэрьелжэ ябашая гэлсээ һаань гү, үгышье һаа бүри тэрьелшоод, Ханда эдеэлхэ аргагүй болошоһон зэргэтэй гү — иимэшүү һаа үшөө һонин болохо һэн гэжэ һананабди.

Иигэжэ яһала бараг ябатараа поэднай гэнтэ хадууршана. Жэшээнь, бурят арадай хэлэнэй баялигые хэрэглэжэ, урин дулааханаар бэшэгдэһэн «Зуруул» гэжэ шүлэг соогоо.

Шурд гэжэ носоходоо
Шуран байдаг—аймшагтай.
Түрд гэжэ һүрэхэдөө
Түймэр табихал—үү, та-тай!

гэжэ һөөл һайн ябатараа хүнэй зүрхэндэ үлэхэгүй, һула татаһан һур, дэмы табиһан дээһэн шэнги шүлэгүүд гаража ерэхэ юм. «Баярмаа гансаараа уншадаг» гэжэ шүлэг соогоо Баярмаа унтадаг, «айдаггүй», «Буланда һаршаганаан дуулдаа һаань, хултанаан гэжэ танидаг» гэжэ байгаад лэ хэлэгдээд, бэшэ һонин гэхэ юумэн үгы. Доронь хүнжэлдөө унтажа хэбтэһэн заахан басага уранзурааша Дамбаевай хэдышье бэрхээр зураашье һаань, Баярмаагай гансаараа унтадаг тухай уншаад, уншагшаднайшье баһал хурхиршажа болохо.

Суглуулбари соо «Та ба Ши» гэжэ шүлэг бии. Түрүүн хараад, тиимэ нэрэтэй ямар нэгэн хитад тухай бэшэгдэһэн гээшэлтэй гэжэ һанааб, утайдхадаа доронь хоёр хүбүүдтэй нэгэ барбагар үбгэн зураатай. Уншан тэһээм тиимэ бэшэ. Үбгэн хүниие та гэгты гэжэ сэхэл хэлэһэн ахирхан лозунг. Тингээдшье, манай һанахада, «ба» гэһэн союз гансал саарһан дээрэ ябадаг союз, юрэдөө буряадуудай хөөрэлдэхэдөө «ба» гэхыень дуулахагүйт. Тэрээниие үхибүүдэй зохёолдо зарим зохёолшод дэмы оруулдаг гэжэ һанагшабди. Жэшээнь, «Та ба Ши» гэхын орондо «Та ши хоёр» гээ һаа дээрэ бэшэ гү?

Суглуулбари нээһэн шүлэг — «Тосхоной гэрэл» гэһэн шүлэг тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа суглуулбари соо эндүүгээр ороһон шүлэг. Эндэ юун гэжэ хэлэгдэнэб? Баяр хүбүүн эжыһээ иимэ асуудал һурана:

Үдэрэй наран үдэшэндөө
Үгы болодог зантай,
Энэ яахадаа һүниндөө
Иимэ ялагар гэрэлтэйб?

Заахан хүбүүн иигэжэ һураашье һэн гэел даа. Зүгөөр эжыгэйнь харюусахые дуулая:

Ажалша Совет зоной
Ажаһуудаг газарһаа,
Артель хамтын хүсэнэй
Алдаршаһан нютагһаа
Харанхы балай байдал
Харагдахаа болин ошонхойл.

«Харанхы балай байдал» гэжэ хүсэд мэдэхэгүй амитанда иимэ «лекци» уншахада ойлгохо гү? Тэрэмнай электричество гэжэ мэдэхэгүй хүбүүнбши гү даа. Үгы даа, энэ поэзи бэшэ, энэ хадаа һүүлшын үедэ шүүмжэлэгдэжэ, орхигдожо байгаа һэбхи хооһон «патриотизм». Иигэжэ нэгэ хэдэн жэлэй урда тээ бэшэдэг байгаабди. Болихоор болообди, нүхэд. Номой редактор Гунгаа Чимитов суглуулбарида ороһон шүлэгүүдые һайнаар, шадабаритайгаар хүсэндэнь оруулһан аад, энэ шүлэгые абажа хаяхаяа зүрхэлөөгүй. Юундэ энэ шүлэгэй суглуулбарида ороһые бидэ халта мулта тухайлнабди. Юуб гэхэдэ, иимэ заншал бии болошоо. Суглуулбариие заалһаа нэгэ юрэнхы удхатай, бүхы юумэн тухай хэлэгдэһэн шүлэгөөр нээхэ ёһотой гэлсэдэг. Хэрбээ тиимэ һайн шүлэгэй байгаа гээшэ һаа, тэрээгээр нээхэдэ яаха һэм, зүгөөр номой түрүү бэшэг болгон юрэнхы удхатай, уранһайханайнгаа талаар яндан шүлэг бэшэхэ гээшэ орхихоор хэрэг.

Тиитэрээ ехэнүүд юумэн тухай бэшэхээ һанаа һаа поэт яһала бэшэжэ шадаха байна ха юм. Жэшээнь, энэ суглуулбари соо «Номууд» гэжэ шүлэг бии:

Би олон номуудтайб.
Библиотекэм гэдэгби.
Хуудаһан бүри зурагуудтай.
Хуу сээжээр мэдэдэгби.
Эжы, баабай намһааш олон
Элдэб янзын номуудтай.
Дандаа тэдэнь зузааншье бол,
Дан үсөөн зурагуудтай.
Олон зурагш үгы һаа,
Ондоо һонин янзатай.
Баабай, эжы үдэшэндөө
Барьяад һуудаг журамтай.

Доронь номууд зураатай, заримайнь гадар дээрэ «Маркс», «Энгельс», «Ленин», «Капитал» гэжэ байгаад бэшээтэй. Энэ шүлэг уншахадаа абаһаар лэ хуу элиршэнэ: шүлэгэйнь геройн—аба эжы хоёр политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхээ оролдоно ха гэжэ ойлгохоор. Миил гурбан строфа соо ехэхэн удха багтаад байһаниинь эли.

Иимэл шүлэгүүдые саашадаа бэшэжэ яба гэжэ нүхэртөө бидэ хэлэхэ ёһотойбди.

Дамба Жалсараев үхибүүдэй номуудые жэл бүри шахуу хэблэнэ. Зүгөөр тэрэнэй уранһайханай найруулгын ургалта халта аалидана гээшэ ха гэжэ һанамаар. Энээнһээ хойшо улам һайнаар бэшэдэг болохонь лабтай.

«Булжамуур» гэжэ номой зурагуудые уранзурааша Д. Дамбаев яһала һайнаар зураа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Илангаяа гадарынь зохид. Магазинда ороһон үхибүүдэй нюдэндэ абаһаар лэ торохоор.

Бурят-Монголоймнай үхибүүдэй литературада «Булжамуур» гэжэ яһала болохотой ном бии болобо. Булжамуурһаа һайхан шубуун хаана байхаб, зүрхэ уярма аялгаараа Бурят оронноймнай тэнгэридэ жэргэхысэ жэргэг лэ!

Ц. БАДМАЕВ.

ҺАЙНДЭРЭЭР, БАСАГАМНИ! А. Мантаевай фотоэтюд.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августвын 18-най Указай үндэһөөр олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Закаменай аймагай Шара Азарга тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Н. С. Викулина, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой гэшүүн Т. М. Григорьева, Яруунын аймагай Түлүн тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Х. Ц. Цыбикова, Баргажанай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. А. Попова, мүн хэлхеэ холбооной аймагай конторын хүдэлмэришэн В. К. Шадрина гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 18 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Закаменай аймагай Цакир тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Цыбик Гомбоева, Түнхэнэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Я. Д. Жамбалова, Яруунын аймагай Сосново-Озёрск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Тугулукова, Байкало-Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Е. С. Хофева, Баргажанай аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Н. А. Понаморева ба бусад бии.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 30 хүн шагнагдаа. Тэдэнэй дунда Закаменай аймагай Санага тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Д. Д. Бадмаева, Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. Ш. Цыбикова, Иволгын аймагай Иволга тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Д. Баирбиликтуева, Хоринш аймагай Тэгдэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Д. М. Жамбалдоржиева, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн М. И. Башадаева ба бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 62 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 92 хүн шагнагдаһан байна.

Һаалишадай амжалта

Боргойн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой (Зэдэ) һаалишад үнгэрэгшэ ажахын жэлдэ һү һаалгаар һайн амжалта туйлаба. Ажахын жэлэй дүнгүүдэй ёһоор, колхоз һаамхай үнеэн бүриһөө дундa зэргээр 1214 литр һү һаажа, жэлэйнгээ түсэбые 170 гаран процент дүүргэһэн байха юм. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада үнеэн бүриһөө 800 литр һүн үлүү ехээр һаагдаһан болоно. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ үнеэн бүриһөө 1593 литр һү һааһан эрхим һаалишан Ц. Д. Вандaнова түрүү һуури эзэлээ. Мүн тэрэнэлэн һаалишад Ц. Базарова, С. Чойдокова, Х. Аюшеева, Ц. Аюшеева гэгшэд үнеэн бүриһөө 1140—1190 литр һү һаажа, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Колхозой һаалишад үнеэдһээ һү һаалгые бүри дээшэлүүлхэ зорилготойгоор ажаллажа байна.

Д. Цыремпилов.

Оролдосотой врач

Раиса Даниловна Бильдуева хоёр жэлэй урда тээ медицинскэ дээдэ һургуули дүүргээд, мүнөө Суулгада (Мухаршэбэр) амбулатори ба больница даагшаар хүдэлжэ байна. Энэ нүхэрнай оройдоо хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байбашье, хүдөөгэй арад зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Нүхэр Бильдуева ажалдаа оролдосотойгоор хандана. Тэрэ хадаа үбшэлэгшэдтэ үдэр һүнигүй ошожо туһалдаг. Мүн сүлөөтэй сагтаа холын фермэ, гүүртэнүүдээр, таряанажалай бригадануудаар ябажа, ажалшадай бэеын элүүр энхые, байра байдалыень ходо шалгажа ябадаг. Мүн тэдэнэй дунда медицинскэ темээр элдэб лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Мүн бэшэшье ниитын ажал ябуулгада ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Б. Цыренов.

Ажалшадта шүүбэри түлэгдэнэ

Улан-Удын 301-дэхи центральна нөөсэлгын касса СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй 2-дохи урьһаламжын өөрынь үнэ түлэлгын 5-дахи тиражын таблицаар ажалшадта мүнгэ түлэжэ байна. Түрүүшын гурбан үдэрэй туршада 530 мянган түхэриг ажалшадта түлэгдөө.

Мүн октябрь һарын туршада СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй табадахи урьһаламжын шүүбэритэ 12-дохи тиражаар 10800 түхэригэй ба 5000 түхэригэй шүүбэринүүд тудаа.

Октябрь һарын туршада хамтадаа 1 миллион 854 мянган түхэригэй шүүбэри ажалшадта түлэгдөө.

Н. Петров.

40 мянган хирпиисэ сохигдобо

Хэжэнгын аймагай Дунда-Худанай Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель энэ жэлдэ 40 мянган хирпиисэ сохибо. Энэ хирпиисын сохилгодо үбгэн колхозник Даша Дарижапов өөрынгөө хүгшэн Сэржэн Шагдаржаповатай шалгараа. Тэдэнэр һургуулиин хэдыхэн һурагшадтай хамта 40000 хирпиисэ сохибод.

Д. Цыжипова.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо сесси

Англиин, Франциин болон Израилиин зүгһөө Египедтэ эсэргүү ээрхэг түримхэй добтолго хэгдэжэ байһан тухай асуудалые саашадань хаража үзэхын тулада ООН-эй Генеральна Ассамблейн онсо сессиин ээлжээтэ заседани ноябриин 7-до Нью-Йоркдо болоо. Азиин болон Африкын 19 ороной делегацинууд Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ резолюциин шэнэ проект дурадхаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Генеральна Ассамблей хадаа

1956 оной ноябриин 2-то, 4-дэ ба 5-да олонхиин дуугаар баталан абтаһан өөрынгөө резолюци тухай һануулха,

тусхайлбал, дайн байлдаа зогсоолгые хангаха, мүн 1956 оной ноябриин 2-ой өөрынгөө резолюцидэ зохилдуулан дайн байлдаанай хойноһоо ажаглан хинаха зорилготойгоор Нэгэдэмэл Нацануудай уласхоорондын онсо хүсэнүүдэй командованиин Ассамблейн 1956 оной ноябриин 5-най резолюцеэр байгуулагдаһые тэмдэглэхэ зуураа,

1) дээрэ дурсагдаһан резолюцинүүдэй хүсэндөө үлэһые батална;

2) 1949 оной февралиин 24-дэ эблэрэлгэ тухай баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор тогтоогдоһон хилын саана хүрэтэр өөһэдынгөө бүхы хүсэнүүдые дары тэхэрюулэн бусаажа абаашахыень Израилие дахяад уряална;

3) өөһэдынгөө бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые Египедэй газар дээрэһээ сат дары гаргажа абаашахыень Нэгэдэмэл Королевствые болон Францие дахяад уряална;

4) хамаатай талануудта энэ резолюци тухай мэдээсэхыень генеральна секретарие уряалха зуураа, энэ резолюциин дүүргэлтэ тухай Генеральна Ассамблейдэ яаралтайгаар элидхэхыень тэрэние гуйна».

Генеральна Ассамблейн онсо сессиин үглөөнэй заседани Нью-Йоркын сагаар 13 час 25 минутада (Москвагай сагаар 21 час 25 минутада) дүүрээ. Дунда Зүүн зүгтэхи байдалые зүбшэн хэлсэлгэ Москвагай сагаар 23 час 25 минутада дахяад эхилээ.

Сэрэгүүдые дары таргаха тухай 19 ороной дурадхаһан резолюциин проектые Непалай, Боливиин, Иранай, Польшын, Югославиин, Афганистанай, Ливанай, Бирмын болон Эфиопиин түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ дэмжэһэн байна.

Ээрхэг түримхэй добтолго хэжэ байһан оронуудай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн тэдэниие дэмжэдэг зарим делегадууд түримхэйшүүлэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые Египедһээ сат дары гаргаха тухай эрилтэ хэжэ 19 ороной дурадхаһан резолюциин проектые буруушааһан үгэнүүдые хэлээ.

Ээрхэг түримхэйшүүлэй бүхы сэрэгүүдые Египедһээ дары гаргаха тухай 19 ороной дурадхаһан резолюциие һайшаахыень сессиие Индиин түлөөлэгшэ Кришна Менон уряалаа. Эдэ сэрэгүүдые богонихон саг соо гаргаха хэрэгтэй. Имагтал тэрэнэй һүүлээр бусад үлдэгшэ асуудалнуудые хаража үзэхэ аргатай болохо байнабди гэжэ тэрэ хэлээ.

19 ороной дурадхаһан резолюциие Генеральна Ассамблей 65 голосоор баталан абаа. Энэ резолюциин түлөө Дүтын ба Дунда Зүүн зүгэй, Азиин болон Африкын оронууд, Америкын ба Европын олонхи оронууд голосовалаа.

Израилиин делегаци энэ резолюциие буруушаажа голосовалаа. Тиихэдэ 10 делегаци, тэрэ тоодо Англиин, Франциин, Австралиин, Шэнэ Зеландиин болон Бельгиин делегацинууд һаналаа барья.

Египедэй газар дээрэһээ зэбсэгтэ хүсэнүүдые гаргахыень Англи, Франци болон Израилие энэ резолюци дахяад уряална.

Англиин, Франциин болон Израилиин сэрэгүүдые Египедһээ таргаха тухай Генеральна Ассамблейн баталан абаһан резолюциин хойноһоо ажаглан хинажа байхын тулада ООН-эй уласхоорондын хүсэнүүдые байгуулха тухай зургаан ороной дурадхаһан резолюциин проектые Генеральна Ассамблей мүн лэ баталан абаа. Энэ резолюциин түлөө 64 делегаци голосовалаа. 12 делегаци, тэрэ тоодо Советскэ Союзай ба Египедэй делегацинууд һаналаа барья. Консультативна комитедэй составта Чехословакиие оруулхые дурадхаһан резолюци Польшын зүгһөө табигдаһан байгаа. Энэ резолюциие Генеральна Ассамблей 31 голосоор буруушаагаа. Тус резолюциин түлөө 23 делегаци голосоо үгөө. Тиихэдэ, 14 делегаци һаналаа барья. Консультативна комитедэй составта Иранай орондо Цейлон оруулагдаа.

Удаань, голосовани тухай СССР-эй түлөөлэгшэ В. В. Кузнецов үгэ хэлээ.

Дайн байлдаае дары зогсоохо эрилтэ хэһэн шиидхэбэриие Генеральна Ассамблейн үшөө ноябриин 2-то баталан абаһан болобошье, ООН хадаа Англиин, Франциин болон Израилиин зүгһөө Египедтэ эсэргүүгээр хэгдэһэн ээрхэг түримхэй добтолгые удаан сагай турша соо болюулжа шадаагүй, мүн Египедэй нилээд ехэ газарые ээрхэг түримхэйшүүлэй булимтаран абалгые зайсуулжа шадахагүй байшоо гэжэ В. В. Кузнецов мэдүүлээ. Египедэй гадаадын хэрэгүүдэй министрын телеграмманууд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, буудалдаа зогсоохо тухай болзорой үнгэрһөөр нилээд удаан болоһон хойно Египедэй газар дээрэ дайн байлдаан үргэлжэлжэ байһаар.

Египедэй арадта хүндэ хохидол үзүүлжэ, гражданска хүн зониие олоор алаһан хюдаһанайнтаа, мүн ороной нилээд ехэ газарые эзэлжэ абаһанайнгаа, үнэндөө 1956 оной октябриин 30-да Англиин болон Франциин зүгһөө Египедтэ хэгдэһэн түрүүшын шанга эрилтын ёһоор өөһэдынгөө ут зорилго дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр лэ ээрхэг түримхэйшүүл дайн байлдаа зогсоохые зүбшөөгөө. Энэ баримтые тэмдэглэнгүй гаража болохогүй байна бшуу.

Добтолон орогшод буудалдаа зогсоохые зүбшөөхэдөө, зарим шэнэ эрилтэнүүдые табяа. Тэдэнь юу гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, добтологшод хадаа Суэцкэ каналай зонодо бүхэжэжэ, тэрэниие эзэмдэжэ байхые хүсэнэ.

Великобританиин түлөөлэгшэ ООН-эй Генеральна секретарьта ноябриин 6-да бэшэг эльгээгээ. Генеральна секретариин мэдээсэһэнэй ёһоор, тэрэ бэшэгыень Франци мүн лэ зүбшөөлсэһэн байна. Гэмтэжэ шэнгэһэн суднануудһаа Суэцкэ каналые сэбэрлэжэ, тэрээн соогуур суднануудые ябадаг болгохын тулада англо-французска техническэ сэрэгүүд канал шадар болзоргүй саг соо үлэхэ ёһотой гэжэ бэшэг соонь дурадхагдана.

Генеральна Ассамблейн ноябриин 2-ой резолюци соо табигдаһан уг зорилго дүүргэлгые хангахын ба бэелүүлгыень ажаглан хинахын тулада англо-французска сэрэгүүд Египедтэ хэдышье удаан саг соо үлэжэ болохо гэжэ Англи Франци хоёрой һанамжалжа байдагынь дурсагдаһан бэшэгһээ элеэр харагдана.

Теэд, эдэ бүгэдэ, добтолгодо дайрагдаһан Египедые хамгаалан, дайн байлдаае зогсоохо хэрэгтэ ООН-эй туйлаһан амжалта гээшэ гэһэн хэбэртэйгээр мүнөө харуулагдана.

Дайн байлдаанай зогсоогдон сасуу англо-французска ба израильска бүхы сэрэгүүдые Египедэй газар дээрэһээ удааруулангүй гаргаха гээшэ ООН-эй түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно. Иимэ эрилтэ Генеральна Ассамблейн ноябриин 2-ой шиидхэбэри соо табигдаһан байха юм.

Египедэй газар дээрэһээ сэрэгүүдээ дары гаргахыень Англиин, Франциин болон Израилиин правительствонуудта дурадхаһан резолюциин проектые 19 орон дурадхаһан байгаа. Тэрэнэй түлөө советскэ делегаци голосовалаа. Ушарынь хадаа Египедэй газар дээрэһээ англо-французска сэрэгүүдые удааруулангүй гаргаха, тэрэшэлэн Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые демаркационно хилын саана хүрэтэр тэхэрюулэн бусааха гээшэ дурсагдаһан райондо амгалан байдал хангаха шухала эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ советскэ делегаци тоолоно. Гэхэ зуура, советскэ делегациин һанамжын ёһоор израильска сэрэгүүдэй өөрынгөө газар руу бусаха ба Египедһээ англо-французска сэрэгүүдые гаргаха тодорхой болзор заагдаһан байгаа һаа, тус резолюци өөрынгөө уг зорилгодо бүри ехээр тааралдаха зэргэтэй байгаа.

Уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдые байгуулха тухай дурадхалые Генеральна Ассамблей баталан абаа.

Суэцкэ каналые уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хиналтада дамжуулан үгэхые хараалһан резолюциин проект хадаа Суэцкэ канал тухай асуудалые Англи Франци хоёрто тааруугаар шиидхэхэ, тиигээд иимэ шиидхэбэриие ООН-эй нэрэ хүндөөр халхалха гэһэн сэхэ һэдэлгэ болоно.

Бүрин эрхэтэ египедскэ гүрэнэй газар дээрэ добтолон оротшодой зэбсэгтэ хүсэнүүдэй байлга болошогүй ушар мүн гэжэ Советскэ Союз тоолоно. Уласхоорондын полицейскэ хүсэнүүдые байгуулжа, Египедэй газар дээрэ байрлуулха тухай хэлэхэ болоо һаа, ООН-эй Уставые эбдэн дабажа иимэ хүсэнүүд байгуулагдахань гэжэ тэмдэглэхые советскэ делегаци шухалада тоолоно. Генеральна Ассамблей бэшэ, харин гансахан лэ Аюулгүйн Совет уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдые байгуулха, мүн уласхоорондын эб найрамдалые болон аюулгүй байдалые хангаха гү, али һэргээн тоттоохо шухала болоод байгаа һаань, иимэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ ябадал оруулалсан шухала хэмжээнүүдые абаха эрхэ түлөөлэлгэтэй гэжэ ООН-эй Уставай 7-дохи бүлэг соо хэлэгдэһэн байна бшуу.

Уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдые байгуулха тухай резолюци ООН-эй Уставаар хараалагдаһан уг зорилгонуудта тааралданагүй. Уставай ёһоор иимэ хүсэнүүд добтолгодо дайрагдаһан гүрэнүүдтэ туһаламжа үзүүлжэ, ээрхэг түримхэйшүүлые гэдэргэнь сохихын тулада хэрэглэгдэхэ зэргэтэй байгаа. Теэд, 1956 оной ноябриин 5-да баталан абтаһан резолюци, мүн тэрэ резолюциие бэелүүлхэ түсэб Египедтэ эсэргүүгээр хэгдэһэн добтолгые гэдэргэнь сохихын тулада уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ ябадал хараалаагүй байшоо.

Харин энэ түсэб хадаа уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдые Египедэй газар дээрэ оруулжа, газарайнь горьтойхон хубиие, тэрэ тоодо Суэцкэ каналай зоные тэдэнэй хиналтада үгэхэ ябадал хараалһан байна.

Суэцкэ каналай зоные уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй эзэлээд байхада, каналые Египедэй мэдэжэ шадахагүй болохо байһаниинь хэндэшье элитэ. Эгээл иимэ зорилгоор Англи Франци хоёр Египедтэ эсэргүү ябуулгануудые хэжэ байһаниинь мүн лэ эли байна.

Аюулгүйн Соведые алгасан гаража, Египедэй газар дээрэ байрлуулхын тулада уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдые ООН-эй зүгһөө байгуулха тухай дурадхал ООН-эй Уставта харша байна гэжэ дээрэ дурсагдаһан шалтагаанууд дээрэһээ советскэ делегаци тоолоно.

Гэхэ зуура, мүнөө добтолгодо дайрагдагша тала хадаа ээрхэг түримхэй ябуулгын саашадаа үргэлжэлгые зайсуулжа магад гэжэ найдаһан дээрэһээ, уласхоорондын зэбсэгтэ хүсэнүүдые өөрынгөө газар дээрэ оруулхые зүбшөөхэ баатай болоһон байна. Энэ баримтые хараадаа абан, резолюциин проектын голосованида табигдахада советскэ делегаци һаналаа бариһан байгаа.

Мүнөө үеын гол асуудалые—Египедэй газар дээрэһээ хариин оронуудай бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые дары гаргаха тухай асуудалые шиидхэлгэдэ Генеральна Ассамблей бүхы анхарал ба хүсэлэл оролдолгоёо зорюулха ёһотой.

Египедтэ эсэргүү добтолгые түргэнөөр зайсуулха, мүн сүлөөтэ эрхэтэй ба бэеэ даанхай гүрэн болотшо Египедэй интересүүдые, каналые хэрэглэхые хүсэһэн бүхы оронуудай суднануудай һаадгүйгөөр ябалга хангалгые хараадаа абан Суэц тухай асуудал гуримшуулха хэрэгтэ өөһэдынгөө зүгһөө туһа нэмэри оруулхаар Советскэ Союз бэлэн байна.

Суэц тухай асуудалые иимээр шиидхэлгэ бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ тааралдаха байна.

(ТАСС).

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сессидэ ошоһон советскэ делегаци Нью-Йоркһоо мордобо

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сессидэ ошоһон Советскэ делегаци СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов түрүүтэйгээр Нью-Йоркһоо Москвада бусахая ноябриин 9-дэ самолёдто һуужа гараба.

(ТАСС).

Египедэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр ООН-эй Генеральна секретарьта бэшэг эльгээгээ

ООН-эй Генеральна секретарьта Египедэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Фавзи тэгшын эльгээһэн бэшэгые ООН-эй секретариат толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«ООН-эй Генеральна Ассамблейн баталан абаһан резолюциин ёһоор, мүн танай гуйлтаар Египедэй правительство 1956 оной ноябриин 7-до нютагай сагаар 2 часта буудалгые зогсообо гэжэ танда мэдээсэхэ золтой байнаб. Гэхэтэй хамта, Египедэй армиин главна командованиин нютагай сагаар 15 час 15 минутада толилоһон коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ: Франциин болон Англиин зэбсэгтэ хүсэнүүд өөһэдынгөө сэрэгэй хорото ябуулгануудые үргэлжэлүүлнэ, Порт-Саидта сэрэгэй болон гражданска хүнүүдые буудана. Гадна, энэ городые хүреэлээд, тэрэниие ороной бусад хубинуудтай холбоогүй болгоо.

ООН-эй документ болгон энэ бэшэгые тарааха тухай захиралта үгөө һаатнай би баясаха байгааб».

(ТАСС).

Агуухэ Октябрьск[ой] социалистическэ рево[люциин] 39 жэлэй ойе хилын [...] һайндэрлэлгэ

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойе [...] бүхы арадтай хамта [...] хэйн ажалшад, бүхы түрүү [...] рэлтэн баяр ёһололоор [...] да һайндэрлөө.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойе [...] рюулагдаһан баярай [...] арадай демократин оронууд [...] лицануудта болоо.

Агуухэ Хитад арад [...] үргэнөөр тэмдэглээ. Октябриин [...] жэлэй ойн урда үдэр олон [...] лөөлэгшэдэй баярай суглаан [...] дэ болоо. Энэ суглаае хитад [...] скэ хани барисаанай общество [...] лаһан байгаа.

Хитад-советскэ хани барисаанай обществоын түрүүлэгшын [...] Го Мо-жо суглаан дээрэ [...] хээ.

Удаань, нэрьемэ удаан [...] шалгаар ургагдан, Советскэ [...] һаа КНР-тэ байдаг посол [...] Юдин үгэ хэлээ. Баярай суглааны һүүлээр концерт болоо.

Октябрьска революциин 39 жэлэй ойе Польшодо һайндэрлэлгэ [...] болон советскэ арадуудай [...] хинжэжэ байһан хани барисаа [...] тодоор харуулаа. Энэ гайхамшагта үдэрэ зорюулагдаһан баярай [...] дани Варшавада болоо.

Баярай заседаниин түгэсхэлдэ [...] тийна гимн «Интернационал» [...] лагаа. Заседаниин һүүлээр [...] церт болоо.

Октябрьска революциин 39 жэлэй ойе Чехословакиин арад [...] тэтэйгээр һайндэрлөө. Ноябриин [...] ой үдэр Прагын, Староместская [...] май дээрэ, мүн тэрэ шадар [...] нүүдтэ зуу мянга гаран хүн [...] раа. Һайндэрэй демонстраци [...] баадагшадые правительствын [...] лэгшэ В. Широкий амаршалаа.

Советскэ Союзай арадууд [...] зэгы ехэ баясхалангай ба [...] дурлалай мэдэрэлтэйгээр А[лбани] столица—Тиранын ажалшад [...] риин 39 жэлэй ойн хүндэлэлдэ [...] рюулагдаһан демонстрацида [...]

Германска Демократическэ [...] публикын ажалшад Октябрьска [...] жэлэй ойе ехэ баяр баясхалан[гаар] тэмдэглээ. Берлинэй Метрополь театрын байшан соо Германиин [...] циалистическэ нэгэдэмэл [...] Центральна Комитедэй, ГДР-эй [...] нистрнүүдэй Соведэй болон [...] ратическа Германиин Национальна фронтын Национальна советэй [...] рай заседани болоо.

Агуухэ Октябриин 39 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ажалшадай [...] страци Болгариин бүхы город[ууд] ноябриин 7-дол болоо. Агуухэ Октябрьска революциин 39 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Бухарестда, Улаан-Баторта, [...] ньянда, Ханойдо ехэ дэбжэлтэй үнгэрөө.

Агуухэ Октябриин алдарта [...] Египедэй арад советскэ арадта ехэ талархалай мэдэрэлтэйгээр [...] дэглээ.

Агуухэ һайндэр—Агуухэ Октябрьска социалистическэ [...] циин 39 жэлэй ойе капиталисти[ческэ] бусад оронуудай ажалшад болон [...] мократическа олонниитэ мүн [...] дэглээ.

Советскэ Союзһаа хариин [...] нуудта байдаг посольствонуудай [...] миссинүүдтэ Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин [...] лэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан уулзалганууд болоо. (ТАСС).

Англо-французска добтол[гошод] үргэлжэлнөөр

Порт-Сайдай түлөө [...] байлдаан болоно

Порт-Саидта байлдаан үргэлжэлһөөр гэжэ Египедэй информациин управлениин генеральна директор Абдель Кадер Хатем ноябриин [...] ной үдэшэ мэдүүлээ. Дайсан [...] дые абажа ядахадаа, тэрэнэй [...] хангалгые таһалдуулһан байна.

Англиска ба французска [...] дованин ноябриин 6-да [...] частьнуудые Порт-Саид [...] эрье дээрэ буулгаа. Дайсанай [...] гүүдэй добтолхоор бэлэн [...] байхада, англиска флот [...] буудажа орон. Тиин город [...] мэр болоо. Үглөөнэй 5 час [...] дайсанай сэрэгүүд городто [...] орожо шадаагүй байгаа. Үглөөнэй [...] часһаа дахяад байлдаан [...] эхилээ. Египетскэ арми хүн [...] дэмжэлтэйгээр урдаһаань [...] шагаар түшалаа хэжэ үргэлжэлүүлнэ гэжэ [...] Хатем хэлээ. [...] Хэдэ хэдэн кварталнуудай [...] нүүдтэ байлдаан үргэлжэлжэ [...] жэ Хатем мэдүүлээ.

МЕН агентствын сэрэгэй корреспондент иигэжэ мэдээсэнэ:

Порт-Сайдай хүн зон ээрхэг түримхэйшүүлэй эсэргүү тэмсэлдэ [...] хи үдэртөө эрэлхэг зориг гаргажа хэжэ байна. (ТАСС).

Редакторай [...] О. ГОМБО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв секретаря — 27-37 отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — [...] культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-07, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00911. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №